

RUMUNIA

1. Informacje ogólne

powierzchnia:	238 391 km ²	
ludność:	21,4 mln	
głowa państwa (prezydent):	Klaus Iohannis	od 21.12.2014 r.
premier:	Nicolae Ionel Ciucă	od listopada 2021 r.
minister gospodarki:	Florin Marian Spătaru	od listopada 2021 r.
minister przedsiębiorczości i turystyki:	Constantin-Daniel Cadariu	od listopada 2021 r.
minister spraw zagranicznych:	Bogdan Lucian Aurescu	od 04.11.2019 r.
ambasador Rumunii w Polsce:	Cosmin Onisii	od lipca 2021 r.
ambasador RP w Rumunii:	Maciej Lang	od września 2020 r.

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PKB (mld EUR)	155,2	160,1	190,1	201,0	190,9	262,1
PKB na 1 mieszkańca (EUR)	8 500	8 900	9 629	10 400	9 880	11900
PKB (wzrost w %)	4,2	7,3	4,4	4,0	-3,9	5,9

Deficyt budżetowy (% PKB)	-2,5	-3,1	-3,2	-3,4	-9,6	-6,7
Dług publiczny (% PKB)	41,1	37,9	39,1	35,9	47,3	48,9
Inflacja (w %)	2,7	1,0	2,9	3,5	2,3	4,0
Bezrobocie (w %)	6,7	5,4	5,1	4,2	5,0	5,0
Eksport (mld EUR)	57,3	57,8	55,4	63	62,2	73,9
Import (mld EUR)	67,3	69,1	66,5	86	80,6	98,3
Bezp. inwestycje zagr. w Rumunii (mld EUR)	70,7	75,8	81,12	88,3	90,7	100,3
Inwestycje bezp. Rumunii za granicą (mld EUR)	-	-	-	2,2	2,4	2,7
Średnie miesięczne wynagrodzenia (w RON)	3257	3662	4938	5465	5906	6095

Źródło: EUROSTAT, Narodowy Instytut Statystyki Rumunii, Bank Światowy

3. Informacje ogólne, sytuacja i polityka gospodarcza

Rumunia jest republiką parlamentarną, z prezydentem wybieranym w wyborach bezpośrednich i dwuizbowym parlamentem. 1 stycznia 2007 roku została przyjęta do Unii Europejskiej. Jest także członkiem WTO (od 1995r.) i NATO (od 2004 r.). Rumunia należy do Organizacji Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Światowego, Organizacji Współpracy Gospodarczej Państw Morza Czarnego oraz do Inicjatywy Trójmorza. Jednym z głównych celów jej polityki zagranicznej jest członkostwo w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Rumunia jest siódmym co do wielkości krajem wspólnoty. Dzieli się na 41 okręgów i miasto wydzielone Bukareszt.

Z punktu widzenia regionu, Rumunia jest jego liderem, będąc największym ludnościowo państwem bałkańskim i posiadając drugi w kolejności (po Grecji) wskaźnik globalnej wartości PKB w tym regionie. Rumunia zaliczana jest do intensywnie rozwijających się gospodarek byłego bloku socjalistycznego, która utrzymuje szybkie tempo rozwoju. Od kilku lat boryka się jednak z kryzysami politycznymi, co przekłada się m.in. na częste zmiany rządów.

Rumunia jest krajem zasobnym w bogactwa naturalne, w tym ropę naftową i gaz ziemny. Z uwagi jednak, że zasoby te mogą wyczerpać się w ciągu 15 lat, celem kraju jest niezależność energetyczna. Strategia Rumunii w tym obszarze koncentruje się na zwiększeniu energii jądrowej w miksie energetycznym kraju. Rumunia posiada również zasoby uranu, węgla brunatnego, manganu, żelaza, miedzi, soli kamiennej, cynku, ołowiu oraz złota.

Według oficjalnych danych rządowych w wyniku pandemii Covid-19 w 2020 r. PKB spadł o 3,9%. Skutki pandemii zw. były m.in. z trudną sytuacją pracowników zatrudnionych w turystyce, transporcie oraz przemyśle motoryzacyjnym, a także osób o niestabilnych źródłach dochodów. Stopa bezrobocia wzrosła do 5% w 2020 r. Zmniejszył się również eksport towarów, biorąc pod uwagę niższy popyt na całym świecie, zwłaszcza wśród kluczowych partnerów handlowych, takich jak Włochy. W 2021 r. nastąpiło odbicie i wzrost PKB o prawie 6%.

Najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim eksporcie są: Niemcy (21%), Włochy (10%), Francja (6,4%), Węgry (5,7%), Polska (4%), Bułgaria (3,9%), Turcja (3,5%) . Z kolei najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim imporcie są: Niemcy (20%), Włochy (8,9%), Węgry (6,9%), Polska (6,3%), Chiny (5,5%), Turcja (5,0%), Rosja (4,8%).

W 2021 r. rumuński eksport towarowy osiągnął wartość 73923,0 mln EUR (wzrost o 18,8% w porównaniu do 2020 r.), natomiast import wyniósł 98334,9 mln EUR (wzrost o 22%). Deficyt obrotów towarowych w handlu zagranicznym wyniósł w 2021 r. 24411,9 mln EUR (i był wyższy o 6024,6 mln EUR niż w 2020 r.)

Zarówno w eksporcie, jak i imporcie dominowały maszyny i urządzenia transportowe oraz surowce.

Wartość BIZ w Rumunii wg stanu na 31 grudnia 2021 r. wynosiła 100,3 mld EUR. Ponad 63% z nich skierowanych jest do Bukaresztu i otaczającego go województwa Ilfov. Głównymi inwestorami w Rumunii są: Niemcy (22,1% w wartości skumulowanych BIZ wg stanu na koniec 2021 r.), Francja (12,5 %), Austria (12,2 %), Włochy (7,5%), Niemcy (6,5 %) i Cypr (6,3 %).

Polska w statystykach BNR znajdowała się w 2021 r. na 16 miejscu wśród największych inwestorów zagranicznych w Rumunii z inwestycjami o wartości 1006 mln EUR i udziałem 1% w skumulowanych BIZ.

Rumunia zajęła 55. miejsce na 190 gospodarek w raporcie Doing Business 2020, wydanym przez Bank Światowy (spadek o trzy pozycje w porównaniu z rokiem poprzednim).

W 2021 r. wartość rumuńskich inwestycji za granicą Narodowy Bank Rumunii szacował na 2700 mln EUR, z czego najwięcej dot. Cypru (526 mln EUR), Mołdawii (333 mln EUR), Włoch (302 mln EUR), Węgier (284 mln EUR) i Bułgarii (177 mln EUR)

W grudniu 2020 r. Bukareszt został wybrany na siedzibę Europejskiego Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych.

4. Wymiana handlowa z Polską

	2017		2018		2019		2020		2021	
	mln EUR	r/r%	mln EUR	r/r%	mln EUR	r/r%	mln EUR	r/r%	mln EUR	r/r%
Eksport	3 844,6	+17	4 546,5	+18	5 204,3	+14,5	5038,1	-3,2	5921,4	+17,5
Import	1 855,1	+17	2 070,9	+11	2 239,7	+8,2	2194,4	-2	2742,7	+25
Obroty	5 699,7	+17	6 617,4	+16	7 444,0	+12,5	7232,5	-2,8	8664,1	+19,8
Saldo	1 989,5		2 475,7		2 964,6		2843,8		3178,8	

Dane: GUS

Rumunia jest 17 partnerem handlowym Polski, z udziałem 1,5% w obrotach handlowych w 2021 r.

Dane za 2021 r. wskazują, że obroty handlowe Polska-Rumunia wzrosły w stosunku do 2020 r. o prawie 20% i wyniosły 8664,1 mln EUR.

Polski eksport do Rumunii wzrósł o 17,5% i wyniósł 5921,4 mln EUR. Najważniejsze produkty eksportowe to: aparatura do filtrowania gazów, koks i półkoks, katalizatory, odbiorniki TV, opony, drut miedziany, karma dla psów. W grupach dominowały:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (29,6% udziału, 1754,8 mln EUR, wzrost o 20%): urządzenia filtrujące gazy, odbiorniki TV, koła kierownicy, wiązki przewodów zapłonowych, sprężarki;
- wyroby przemysłu chemicznego (1119 mln EUR, +29%): katalizatory, opony, leki;
- artykuły rolno-spożywcze (947,6 mln EUR, +5%): karma dla psów, przetwory spożywcze, czekolada.

Największą dynamiką wzrostu w 2021 r. charakteryzował się eksport druty miedzianego, karmy dla psów i aparatury filtrującej gazy (wzrosty o ponad 90%), natomiast największe spadki eksportu dotyczyły wiązek przewodów zapłonowych i artykułów higienicznych dla kobiet.

Import rumuńskich towarów do Polski w 2021 r. wzrósł o 25% i wyniósł 2742,7 mln EUR. Najważniejsze produkty importowe to poduszki powietrzne (spadek o 2%), samochody (wzrost o 5,8%) i polietery (wzrost o 160%). W grupach dominowały:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (prawie połowa importu z Rumunii, 1277,4 mln EUR, wzrost o 17,6%): poduszki powietrzne, samochody, wiązki przewodów zapłonowych, ekspresy do kawy;
- wyroby przemysłu chemicznego (441,6 mln EUR, wzrost o 40%): polietery, mieszanki sadzy i krzemionki, leki, opony;
- wyroby metalurgiczne (405,9 mln EUR, wzrost o 83%): odpady miedzi i złomu, drut aluminiowy, wyroby walcowane, rury.

Według danych za 11 miesięcy 2022 r. eksport polskich towarów do Rumunii osiągnął wartość 6 642 mln EUR (+20,8%), a import z Rumunii do Polski: 2 927 mln EUR (+13,5%). Rumunia jest obecnie 15. partnerem eksportowym Polski i 27. partnerem w imporcie.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla polskich inwestorów. Wartość polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Rumunii na koniec 2021 roku (wg danych NBP) osiągnęła wartość 856,2 mln EUR (na koniec 2020 roku było to 835,6 mln EUR, na koniec 2019 roku - 887,3 mln EUR, a na koniec 2018 r. 844,4 mln EUR). Największymi polskimi inwestorami na tutejszym rynku są Tymbark Maspex (soki owocowe i inne napoje, przekąski, produkty instant - kawa cappuccino, kakao, zabielać w proszku do kawy, herbaty rozpuszczalne, a także makarony), Asseco (branża IT – właściciel spółki Asseco Romania), Porta (producent drzwi drewnianych, zakład produkcyjny w mieście Arad), Barlinek (producent wyrobów z drewna), Forte (100% udziałów w firmie S.C. FORTE MOBILA SRL), Orlen Asfalt (bitument asfaltowy, terminal przeładunkowy w m. Floresti), Cersanit (producent glazury i urządzeń sanitarnych), VOX (producent okien i drzwi), Selenia Romania SRL (producent i dostawca produktów chemii budowlanej), KLER Romania (producent mebli), Grupa Atlas (produkcja tynków i farb elewacyjnych), CanPack Polska (puszki i opakowania szklane – ostatnia inwestycja 50 mln EUR w 2018 r.) Aktywnie rozwija się zaangażowanie polskich inwestorów w sektorze finansowo-bankowym KRUK Romania. Nowe centrum dystrybucyjne w Bukareszcie otwiera spółka CCC.

Według danych NBP stan zobowiązań z tytułu rumuńskich inwestycji w Polsce na koniec 2021 r. wyniósł 29,7 mln EUR (na koniec 2020 r. było to -89,1 mln EUR 2019 r. było to -108,5 mln EUR).

6. Dostęp do rynku

A) Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Rumunia przystąpiła do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia 2007 r. Odtąd relacje handlowe z Rumunią regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej (zgodnie z Traktatem dotyczącym przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. nr 90, poz. 864)), w tym również Traktat Akcesyjny o przystąpieniu Rumunii i Bułgarii do UE z dnia 25 kwietnia 2005 roku (Dz. U 2006 nr 79 poz.548), oraz:

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rumunii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Warszawie dnia 23 czerwca 1994 r. (Dz.U. 1995 nr 109 poz. 530) 22 maja 1991 r.
- Deklaracja o współpracy Ministerstwa Gospodarki RP i Ministerstwa Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Handlu i Otoczenia Biznesu Rumunii z dnia 15 lipca 2009r.

- Wspólna Deklaracja dotycząca polsko-rumuńskiego partnerstwa strategicznego podpisana przez Prezydentów Polski i Rumunii w dniu 7 października 2009r. oraz tzw. Action Plan z dnia 26 października 2010r. – Program Wykonawczy do ww. Deklaracji Prezydentów.

B) Warunki dostępu do rynku

Rumunia jest krajem otwartym dla polskich eksporterów i inwestorów. Od 1 stycznia 2007 roku tj. wejścia Rumunii do UE, Polska i Rumunia otworzyły wzajemnie swoje rynki dla czterech swobód UE (przepływu towarów, usług, osób i kapitału). Generalnie Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla inwestorów zagranicznych. Posiada stosunkowo niskie podatki (CIT i PIT – 16%, VAT – 19%, na art. spożywcze – 9%), niskie koszty pracy, dobrą lokalizację geograficzną. Polscy przedsiębiorcy nie sygnalizują istotnych barier w dostępie do rynku rumuńskiego, poza drobnymi incydentami na przejściach granicznych. Ponadto występują ogólnie odczuwane przez firmy zagraniczne problemy z niestabilnością i niejasnością przepisów prawnych, biurokracją i korupcją. Są to problemy znane od dawna, z którymi władze rumuńskie walczą coraz skuteczniej.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

W marcu 2009 r. Prezydent RP oraz Prezydent Rumunii podpisali Wspólną Deklarację o Partnerstwie Strategicznym oraz Plan Działania na lata 2010 – 2015, obejmujący m.in. kwestie energetyczne, współpracy handlowej, rozwoju przemysłu (górnictwo, transport kolejowy) oraz rozwoju regionalnego a także współpracy w dziedzinie obronności.

W dniu 4 listopada 2015 r. podczas oficjalnej wizyty Prezydenta RP w Rumunii, Prezydent Andrzej Duda spotkał się z polskimi przedsiębiorcami działającymi na terenie Rumunii.

W grudniu 2015 r. Ministrowie Spraw Zagranicznych Polski i Rumunii podpisali Porozumienie o Współpracy (Action Plan) na lata 2016 - 2010, które zawiera elementy gospodarcze.

27 sierpnia 2016 r. Premier RP Pani Beata Szydło udała się do Suczawy, gdzie rozmawiała nt. Brexitu oraz przygotowania do nieformalnego szczytu UE w Bratysławie.

W dniu 21 września 2016 r. w Warszawie (Ministerstwo Rozwoju) odbyły się polsko – rumuńskie konsultacje gospodarcze. Przewodniczącym delegacji polskiej był Pan Radosław Domagalski – Łąbędzki, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, a przewodniczącym delegacji rumuńskiej - Pan Vlad Vasiliu, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki, Handlu i Relacji ze Środowiskiem Biznesu.

W dniu 2 marca 2017 r. odbyło się spotkanie Premiera M. Morawieckiego z Przewodniczącym Senatu Rumunii, w dniu 8 marca 2017 r. spotkanie Premiera M. Morawieckiego z Ministrem Środowiska Biznesu, Handlu i Przedsiębiorczości Rumunii.

W dniu 25 maja 2018 r. miały miejsce kolejne polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Warszawie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z Aną Birchall, Wicepremier ds. partnerstw strategicznych.

21 stycznia 2019 r. Ionut-Valeriu Andrei, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Komunikacji i Społeczeństwa Informatycznego brał udział w I edycji CEE Innovation Roundtable w Warszawie. W II edycji CEE Innovation Roundtable 22 maja 2019 r. udział brał Sorin-Valeriu Naş, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Biznesu, Handlu i Przedsiębiorczości.

18 września 2019 r. odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Bukareszcie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z rumuńskim ministrem środowiska biznesu, handlu i przedsiębiorczości Rumunii.

W dniu 21 maja 2020 r. odbyła się wideokonferencja Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego z premierem Rumunii Ludoviciem Orbanem. Rozmowy dotyczyły m.in. sytuacji

w związku z pandemią COVID-19 i wymiany doświadczeń związanych ze zwalczaniem jej skutków. Premier Mateusz Morawiecki przedstawił pakiet wsparcia dla gospodarki Tarcza Antykryzysowa i Tarcza Finansowa. Tematem rozmowy były także relacje dwustronne oraz kwestie regionalne.

3 marca 2022 r. w Warszawie odbyły się kolejne polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe. W ramach stolika gospodarczego Minister Piotr Nowak spotkał się z p. Constantinem-Danielem Cadariu, Ministrem Przedsiębiorczości i Turystyki Rumunii oraz z p. Danielą Nicolescu, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki Rumunii. Rozmowy dotyczyły możliwości rozwoju współpracy handlowo-inwestycyjnej, zacieśnienia współpracy w przemyśle obronnym, wymiany doświadczeń i stanowisk wobec polityk europejskich (konkurencyjności przemysłu wobec rosnących cen energii, projektów w ramach IPCEI).

Konsultacjom towarzyszyło spotkanie polskich i rumuńskich firm i instytucji wspierających ekspansję zagraniczną i rozwój inwestycji oraz biznesu z sektora elektromobilności, zielonej energetyki, IT, przemysłu obronnego.

Podczas konsultacji podpisana została umowa między rządem Rumunii i rządem Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącego współpracy w zakresie przemysłu obronnego. Umowa, po wejściu w życie, przewiduje m.in. możliwość współpracy w dziedzinie badań, rozwoju, produkcji, konserwacji, napraw, modernizacji systemów wojskowych i systemów uzbrojenia, wymianę informacji naukowych i technicznych, możliwość nabywania sprzętu wojskowego i obronnego wyprodukowanego przez obie strony.

21 czerwca 2022 r. w MRiT odbyły się konsultacje gospodarcze z udziałem Pana Grzegorza Piechowiaka, Sekretarza Stanu w MRiT i Pana Luciana Ioana Rusa, Wiceministra Przedsiębiorczości i Turystyki Rumunii. Podczas rozmów omówiono wpływ wojny w Ukrainie na gospodarki obu krajów, udzielone wsparcie dla Ukrainy, a także współpracę w ramach Trójmorza. Konsultacje dot. także wymiany doświadczeń w dziedzinie wykorzystania środków UE na promocję eksportu.

22 czerwca 2022 r. podczas Kongresu 590 odbyło się forum polsko-rumuńskiego biznesu organizowane przez Krajową Izbę Gospodarczą i Ambasadę Rumunii w Warszawie.

8. Perspektywiczne sektory i możliwości współpracy

Polsko-rumuńska współpraca gospodarcza rozwija się bardzo dynamicznie. Istnieją jeszcze duże możliwości jej zwiększenia w różnych sektorach, w tym: nowoczesne technologie produkcji energii (energia słoneczna i atomowa), elektromobilność, rozwój sieci transportowej, zarówno drogowej (w tym Via Carpatia), jak i kolejowej, sektor budowlany, sektor art. rolno – spożywczych, przemysł meblarski, sektor IT.

Jeżeli chodzi o rozwój inwestycji zagranicznych, możliwości rozwoju dot. także przetwórstwa dóbr konsumpcyjnych.

9. Placówki dyplomatyczne i Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

Ambasada Rumunii w Warszawie

ul. Fryderyka Chopina 10,

00-559 Warszawa

tel. 22 621 59 83, 22 628 31 5

e-mail: office@roembassypl.org

Ambasada RP w Bukareszcie

adres: Aleea Alexandru 23, 011821, sector 1, Bukareszt
telefon: +4021 30 82 200 (centrala), + 4021 30 82 210 (sekretariat)
faks: +4021 23 07 832
e-mail: bukareszt.wpe@msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

adres: Charles de Gaulle Plaza
Plac Charles de Gaulle, 15, piętro 16
011857 Bukareszt, sektor 1
Agnieszka Olsen - kierownik biura
e-mail: agnieszka.olsen@paih.gov.pl

Notatkę przygotował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Rozwoju i Technologii
Styczeń 2023